

บทที่ 5

อภิปรายและสรุปผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้มแข็งในการมองโลก และเปรียบเทียบความเข้มแข็งในการมองโลกทั้งโดยรวมและรายด้านของวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามความแตกต่างของข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะครอบครัว รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และจังหวัดที่อยู่อาศัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ วัยรุ่นในเขตอำเภอเมืองจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – stage Random Sampling) จำนวนทั้งหมด 400 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมีนาคม - เมษายน 2553 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของวัยรุ่น และแบบสอบถามความเข้มแข็งในการมองโลก ที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลกของสุวรรณ ก่อสุวรรณวงศ์ (2550) ซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลกของ Antonovsky แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการให้ความหมาย ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน และจากการตรวจสอบความเชื่อมั่น มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ .84

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย การวิเคราะห์โดยการทดสอบที (t - test) และการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way ANOVA) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นเพศหญิง ร้อยละ 63.7 อายุเฉลี่ยเท่ากับ 15.66 ปี ($SD = 2.40$, $Range = 10 - 19$) มีอาชีพเป็นนักเรียนนักศึกษา ร้อยละ 93.5 มีการศึกษาอยู่ในระดับหรือมากกว่าชั้นมัธยมศึกษา/ปวช. ร้อยละ 84.7 และเป็นโสด ร้อยละ 97.2

ลักษณะครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว ร้อยละ 84.7 จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 5.27 คน ($SD = 1.78$, $Range = 2 - 11$) มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 70.7

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์เพียงอย่างเดียวมากที่สุด ร้อยละ 90.5 รับรู้ว่าตนเองไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม ร้อยละ 51.0 และอาศัยอยู่ในจังหวัดยะลา ร้อยละ 39.5

2. วัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการให้ความหมาย เท่ากับ 123.05 ($SD = 14.80$, $Range = 36 - 180$), 38.62 ($SD = 4.53$, $Range = 24 - 53$), 41.20 ($SD = 6.21$, $Range = 25 - 60$) และ 43.24 ($SD = 6.69$, $Range = 24 - 60$) ตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดอยู่ในระดับค่อนข้างสูง

3. ผลการเปรียบเทียบ ค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ตามความแตกต่างของข้อมูลทั่วไป

3.1 ความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม

วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม เท่ากับ 120.96 ซึ่งต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 124.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.49$, $p < .05$)

วัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท/เดือน มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม เท่ากับ 121.70 ซึ่งต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 10,000 บาท/เดือน ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 126.32 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.86$, $p < .05$)

วัยรุ่นที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อและผู้เกี่ยวข้อง มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม เท่ากับ 123.58 ซึ่งสูงกว่าวัยรุ่นที่ประสบเหตุการณ์ด้วยตนเอง/ญาติพี่น้อง ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 118.03 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.21$, $p < .05$)

วัยรุ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม เท่ากับ 126.01 ซึ่งสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 119.97 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 4.362$, $p < .05$)

3.2 ความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ

วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ เท่ากับ 38.08 ซึ่งต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.04 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.10$, $p < .05$)

วัยรุ่นที่มีการศึกษาดำรงต่ำกว่ามัธยมศึกษา/ปวช. มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ เท่ากับ 37.56 ซึ่งต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. หรือสูงกว่า ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.81 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -1.99$, $p < .05$)

วัยรุ่นที่มีรายได้ออกของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท/เดือน มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ เท่ากับ 38.13 ซึ่งต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ออกของครอบครัวมากกว่า 10,000 บาท/เดือน ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.79 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -3.38, p < .05$)

วัยรุ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ เท่ากับ 39.39 ซึ่งสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.82 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 3.51, p < .05$)

วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในจังหวัดปทุมธานี มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ เท่ากับ 39.52 ซึ่งสูงกว่าวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในจังหวัดยะลา ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.66 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F = 6.559, p < .05$)

3.3 ความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ

วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ เท่ากับ 40.48 ซึ่งต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 41.75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.03, p < .05$)

วัยรุ่นที่มีรายได้ออกของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท/เดือน มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ เท่ากับ 40.76 ซึ่งต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ออกของครอบครัวมากกว่า 10,000 บาท/เดือน ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.26 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.20, p < .05$)

วัยรุ่นที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อและผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ เท่ากับ 41.44 ซึ่งสูงกว่าวัยรุ่นที่ประสบเหตุการณ์ด้วยตนเอง/ญาติพี่น้อง ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.89 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 2.45, p < .05$)

วัยรุ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ เท่ากับ 42.35 ซึ่งสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 39.99 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 3.86, p < .05$)

3.4 ความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมาย

วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมาย เท่ากับ 42.39 ซึ่งต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 43.88 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -2.21, p < .05$)

วัยรุ่นที่มีสถานภาพสมรสโสด มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมาย เท่ากับ 43.12 ซึ่งต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีสถานภาพสมรสคู่ ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 47.18 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -1.99, p < .05$)

วัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท/เดือน มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมาย เท่ากับ 42.81 ซึ่งต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 10,000 บาท/เดือน ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 44.27 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = -1.99, p < .05$)

วัยรุ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมาย เท่ากับ 44.41 ซึ่งสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.02 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 3.63, p < .05$)

3.5 วัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่มีความต่างกันในด้านเพศ อาชีพ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และลักษณะครอบครัว มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า วัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม เท่ากับ 123.05 ($SD = 14.80, Range = 36 - 180$) ในทำนองเดียวกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำ ความเข้าใจ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการให้ความหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 38.62 ($SD = 4.53, Range = 24 - 53$), 41.18 ($SD = 6.21, Range = 25 - 60$) และ 43.14 ($SD = 6.69, Range = 24 - 60$) ตามลำดับ ซึ่งทั้งหมดมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง อธิบายได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีความสนใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รู้จักใช้เหตุผลในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ รอบตัว รวมทั้งประสบการณ์ที่สะสมมาตั้งแต่วัยเด็ก ทำให้วัยรุ่นมีหนทางในการแก้ไขปัญหามากขึ้น จึงมีการพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกได้อย่างเด่นชัด (Antonovsky, 1996) สอดคล้องกับการศึกษาของศิริญา แก้วเหล็ก (2547) ซึ่งพบว่า วัยรุ่นหญิงที่ถูกทารุณกรรมส่วนใหญ่ มีความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับสูง เนื่องจากวัยรุ่นหญิงที่ถูกทารุณกรรม ได้เข้ารับการดูแล ในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพภาคใต้มาเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี ซึ่งเพียงพอสำหรับให้วัยรุ่นปรับตัวเข้ากับเจ้าหน้าที่ เพื่อน ๆ และสภาพความเป็นอยู่ที่ดีให้มีลักษณะคล้ายบ้าน แต่มีความ

มันคงปลอดภัยมากกว่า วัยรุ่นจึงสามารถพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกของตนเองได้ อีกทั้งเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มักเป็นการกระทำของบุคคลภายนอก ซึ่งวัยรุ่นสามารถหลีกเลี่ยงได้บ้างในบางส่วน (Ebina, & Yamazaki, 2008) และการมีภูมิลำเนาอยู่ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้มีโอกาสรับรู้และประสบกับเหตุการณ์ความรุนแรง ซึ่งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดแก่วัยรุ่นมานาน จึงมีการแสวงหาวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการกับเหตุการณ์ และเอาตัวรอดจากการถูกทำร้ายจากกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบอยู่เสมอ ยิ่งเวลาผ่านไปก็ยิ่งมีการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะในการจัดการกับเหตุการณ์มากขึ้น (รอฮานี เจฮาแซ, วันดี สุทธรังษี, สรวงสุตา เจริญวงศ์, และ มุสลิมห์ โต๊ะกานี, 2551; สรวงสุตา เจริญวงศ์, 2551) ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ จึงทำให้วัยรุ่นมีความเข้มแข็งในการมองโลกสูง เช่นเดียวกับการศึกษาของรอฮานี เจฮาแซ วันดี สุทธรังษี และวีณา คันฉ่อง (2551) ซึ่งพบว่า ประชาชนอายุ 18 – 82 ปี ในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับสูง รวมทั้งหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ให้ความสำคัญกับเหตุการณ์ความไม่สงบมากขึ้น มีการลงพื้นที่เพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ และเยียวยาสภาพจิตใจของประชาชน ดำเนินการจัดโครงการที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ตลอดจนความพยายามเข้าใจและเข้าถึงปัญหาอย่างยั่งยืน สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้วัยรุ่นมีความมั่นใจที่จะใช้ชีวิตในสถานการณ์ความรุนแรงมากขึ้น จึงมีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นเป็นรายด้าน พบว่า วัยรุ่นมีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง โดยข้อคำถามที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด จากข้อคำถามด้านความสามารถในการทำความเข้าใจทั้งหมด คือ ข้อที่ 11 แม้ว่าจะมีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้น แต่ฉันก็พยายามปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเป็นวัยรุ่นที่มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นผู้ที่รับรู้และประสบกับเหตุการณ์ความรุนแรงมาต่อเนื่องยาวนาน จนทำให้เกิดความไม่สมดุลขึ้นในตัวบุคคล จึงต้องใช้ความพยายามในการปรับตัวมากขึ้น เพื่อให้ตนเองกลับคืนสู่ภาวะปกติ (ลักษณะ สรวิวัฒน์, 2545) และใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางสถานการณ์ความรุนแรงได้อย่างมีความสุข แต่กลับพบว่า วัยรุ่นมีค่าคะแนนเฉลี่ยในข้อที่ 9 คือ ในช่วง 5 – 10 ปีที่ผ่านมา ฉันรู้สึกว่าคุณชีวิตของฉันเต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลงที่ไม่รู้ว่าพรุ่งนี้จะเกิดอะไรขึ้น อยู่ในระดับต่ำที่สุด เนื่องจากเหตุการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ไม่สามารถคาดเดาการกระทำ และมักจับกุมผู้ก่อเหตุไม่ได้ (กองบรรณาธิการ, 2552) จึงทำให้วัยรุ่นไม่สามารถคาดเดาเหตุการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงในอนาคตได้

ต่อมาเป็นด้านความสามารถในการบริหารจัดการ จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยในข้อที่ 21 คือ ฉันเชื่อว่าปัญหาทุกปัญหาต้องมีทางแก้ เป็นข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด อธิบายได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการทำทุกอย่างด้วยตนเอง จึงมีการเรียนรู้ปัญหาและมองเห็นแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ชัดเจนขึ้น อีกทั้งพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนการช่วยเหลือที่เน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต ขระดับการศึกษา ส่งเสริมให้คนมีงานทำ และสร้างเครือข่ายช่วยเหลือกันเองในชุมชน (กองบรรณาธิการ, 2552) ทำให้วัยรุ่นมีแหล่งประโยชน์ที่จะนำมาใช้แก้ไขปัญหามากขึ้น จึงมีความเชื่อมั่นและมองว่าตนเองสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้เสมอ ในขณะที่ข้อที่ 13 คือ ฉันรู้สึกว่าคุณเองไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นได้ เป็นข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากเหตุการณ์รุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ครั้งก็มีคนตายและบาดเจ็บมากขึ้น และมักจับกุมคนร้ายไม่ได้ เนื่องจากกลุ่มผู้ก่อความรุนแรงมีการเตรียมความพร้อม และลงมือก่อเหตุเมื่อมั่นใจว่าตนเองจะหนีได้เท่านั้น ส่วนมาตรการทางทหารก็ทำได้เพียงการจำกัดขอบเขตการสูญเสียไม่ให้ขยายวงกว้างมากเกินไป (กองบรรณาธิการ, 2552) สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้วัยรุ่นเกิดการรับรู้ว่าการจัดการกับเหตุการณ์ความไม่สงบเป็นสิ่งที่ยาก และตนเองไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นได้

สุดท้ายคือ ด้านความสามารถในการให้ความหมาย พบว่า ข้อคำถามที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด จากข้อคำถามด้านความสามารถในการให้ความหมายทั้งหมด คือ ข้อที่ 26 สิ่งที่ทำอยู่ในทุกวันนี้ เช่น การเรียนหนังสือ การทำงาน การช่วยเหลือพ่อแม่ เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีความหมายสำหรับฉัน เนื่องจากสังคมให้การยอมรับว่าการเรียนหนังสือ การทำงาน และการช่วยเหลือพ่อแม่ เป็นสิ่งที่ดี วัยรุ่นจึงรับรู้ว่าเป็นสิ่งที่ตนเองทำนั้น ได้รับการยอมรับจากสังคม และเป็นคนที่มีคุณค่า ส่วนข้อที่ 33 คือ ชีวิตในอนาคตของฉัน อาจไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ เป็นข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาในพื้นที่ที่มีการก่อเหตุร้ายรายวัน ไม่สามารถคาดเดาสถานที่ ลักษณะ หรือความรุนแรงของเหตุการณ์ได้ วัยรุ่นจึงรู้สึกว่าชีวิตเป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน และอาจมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดเกิดขึ้นได้เสมอ ทำให้ไม่มีความมั่นใจในอนาคตของตนเอง

2. เปรียบเทียบความแตกต่าง ความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้าน ตามความต่างด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ การได้รับการสนับสนุนทางสังคม และจังหวัดที่อยู่อาศัย

2.1 อายุ ค่าคะแนนเฉลี่ยความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่น มีทิศทางเพิ่มขึ้นตามอายุที่มากขึ้น โดยพบว่าวัยรุ่นอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้านสูงกว่าวัยรุ่นอายุน้อยกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบาย

ได้ว่า อายุที่เพิ่มขึ้นทำให้วัยรุ่นมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ เช่น ความแข็งแรงของร่างกาย อารมณ์ที่มั่นคง การใช้เหตุผลในการคิดวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้ชัดเจนขึ้น ตลอดจนอายุที่เพิ่มขึ้นก็ยังทำให้วัยรุ่นประสบการณ์ชีวิต และมีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว ซึ่งสามารถนำมาเป็นแหล่งประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาได้เพิ่มขึ้น วัยรุ่นที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี จึงมีโอกาสมหาความสำเร็จในการจัดการกับปัญหาได้มากขึ้น ในขณะที่วัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี มีอารมณ์ไม่ค่อยมั่นคงเปลี่ยนแปลงตามสิ่งแวดล้อมได้ง่าย ไม่ค่อยรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และมักใช้เหตุผลเข้าข้างตนเองมากกว่าเหตุผลตามความเป็นจริง จึงมีโอกาสดำเนินการผิดพลาดในการทำมาเข้าใจกับสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่า ส่งผลให้เผชิญปัญหาได้ไม่ดี มีโอกาสประสบความสำเร็จน้อย จนอาจทำให้รู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ ดังนั้นวัยรุ่นที่มีอายุเท่ากับหรือมากกว่า 15 ปี จึงมีการพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกได้ดีกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า 15 ปี ดังการศึกษาสมพร สุทัศน์ (2545) เกี่ยวกับการพัฒนาแบบทดสอบความเข้มแข็งในการมองโลกสำหรับวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นอายุ 16 – 18 ปี มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าวัยรุ่นที่มีอายุ 13 – 15 ปี นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของเพนแลนตาและแลป (Pallanta, & Laeb, 2002) ที่ศึกษาในผู้ที่มีอายุ 18 – 82 ปี พบว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่ามีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า

2.2 ระดับการศึกษา ความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม ด้านความสามารถในการบริหารจัดการ และด้านการให้ความหมาย ของวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจาก ความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่น ไม่ได้พัฒนาจากการศึกษาเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีส่วนประกอบอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ลักษณะทางครอบครัว บุคลิกภาพพื้นฐานของบุคคล และประสบการณ์การใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถพัฒนาได้นอกสถาบันการศึกษา นอกเหนือจากนี้ยังพบว่า วัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ทุกคน มีโอกาสได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความรุนแรงได้เหมือนกัน ดังนั้นวัยรุ่นที่มีการศึกษาดังกัน จึงมีการให้ความหมาย และการจัดการกับเหตุการณ์ได้ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของสุทธาทิพย์ วรรณกุล (2550) เรื่อง ความเข้มแข็งในการมองโลก และการปรับตัวของนักศึกษาในหอพัก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาที่อยู่ในระดับชั้นปีที่ต่างกัน มีความเข้มแข็งในการมองโลกไม่แตกต่างกัน แต่สำหรับด้านความสามารถในการทำมาเข้าใจนั้น กลับพบว่า วัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา/ปวช. มีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำมาเข้าใจต่ำกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา/ปวช. หรือสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย Antonovsky (1982 อ้างถึงใน จินดาวรรณ อุดมพัฒนาการ, 2539) เชื่อว่า การศึกษาจะช่วยให้บุคคลพัฒนาความรู้ สติปัญญา และการคิดอ่านได้ อย่างมีเหตุผล จึงช่วยลดความสับสนในข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ได้รับ ทำให้มีความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ

ได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นวัยรุ่นที่มีการศึกษาสูงกว่าจึงมีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ สูงกว่าวัยรุ่นที่มีการศึกษาน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

2.3 สถานภาพสมรส พบว่า วัยรุ่นที่มีสถานภาพสมรสคู่ มีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมายสูงกว่าวัยรุ่นที่เป็น โสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการที่จะมีความสัมพันธ์กับมนุษย์ด้วยกัน ฉะนั้นการมีอีกคนซึ่งเป็นคนพิเศษเข้ามาอยู่ใกล้ชิด จึงสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานนี้ได้ และยังสามารถตอบสนองความต้องการด้านอื่น ๆ เช่น ได้รับความรัก ความอบอุ่น เป็นคู่คิด ทำให้ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว ไม่อ้างว้าง และช่วยให้ใช้ชีวิตได้ง่ายขึ้น ไม่ต้องทำเองในทุก ๆ เรื่อง นอกจากนี้เมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองได้รับความรัก การให้คุณค่า และได้รับเลือกจากคนคนหนึ่งให้เป็นผู้ชีวิต จะทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่าคุณค่าเพิ่มขึ้น (นงพงา ลิ้มสุวรรณ, 2547) อีกทั้งการสูญเสียคู่สมรส ภายหลังจากประสบภัยพิบัติต่าง ๆ ทำให้ขาดคนคอยดูแลช่วยเหลือ ต้องรอความช่วยเหลือจากภายนอก จนอาจทำให้เกิดความรู้สึกถูกทอดทิ้งจากสังคม และมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองลดลงได้ (เพ็ญพักตร์ อุทิศ, 2549) ดังนั้นวัยรุ่นที่มีสถานภาพสมรสคู่ จึงมีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้านความสามารถในการให้ความหมายสูงกว่าวัยรุ่นที่เป็น โสด หย่าร้าง หรือเป็นหม้าย

2.4 รายได้ของครอบครัว วัยรุ่นที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 10,000 บาท/เดือน มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจ ด้านการบริหารจัดการ และด้านการให้ความหมายสูงกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท/เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ถือเป็นพื้นฐานต่อคามมีคุณภาพชีวิตที่ดีของสมาชิกในครอบครัว และช่วยให้บุคคลในครอบครัวได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ แต่หากครอบครัวมีปัญหาทางการเงิน จนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการหาเลี้ยงครอบครัว จนไม่มีเวลาให้ลูก อาจทำให้วัยรุ่นเกิดปมด้อย และมีความขัดแย้งภายในครอบครัวมากขึ้น (สายสุรี จุติกุล, 2550) วัยรุ่นที่เติบโตมาในครอบครัวที่มีรายได้น้อย จึงรับรู้ว่าคุณค่าตนเองมีแหล่งประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาหรือพัฒนาตนเองไม่เพียงพอ ในขณะที่วัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีรายได้เพียงพอกับความ ต้องการ จะได้รับการดูแลเอาใจใส่ ความรัก และความอบอุ่นอย่างเต็มที่ จึงทำให้วัยรุ่นกลุ่มนี้สามารถพัฒนาความเข้มแข็งในการมองโลกได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของอิบิโนะและยามาซากิ (Ebina, & Yamazaki, 2008) ซึ่งพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ที่เติบโตมาในครอบครัวที่มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับปัญหาทางการเงิน จะมีความเข้มแข็งในการมองโลกอยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ เท่านั้น

2.5 การได้รับการสนับสนุนทางสังคม จากการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการอิสระ และต้องการการยอมรับจากกลุ่ม จึงพยายามเรียนรู้และทำทุกอย่างด้วยตนเองอย่างสุดความสามารถ (ปิยวรรณ กุมภีรัตน์, 2546) ซึ่งการมีโอกาสจัดการกับปัญหาด้วยตัวเอง จะช่วยให้วัยรุ่นมีความเข้าใจในปัญหา และมองเห็นแนวทางการจัดการปัญหาที่ชัดเจนขึ้น ร่วมกับในภาวะสงครามวัยรุ่นส่วนหนึ่งรู้สึกว่าคุณเองไม่สามารถไว้ใจใครได้ เพราะคนอื่น ๆ ก็ไม่มีความพร้อมที่จะดูแลตัวเองเช่นกัน (Ebina & Yamazaki, 2008) สอดคล้องกับการศึกษาในกลุ่มประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ของนิติย์ ทองเพชรศรี และคณะ (2548) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการจัดการความเครียดด้วยตนเองมากกว่าที่จะปรึกษานักคนอื่นหรือหน่วยงาน เช่นเดียวกับการศึกษาของกันตพร ขอดไชย และคณะ (2550) ได้พบว่า ผู้ได้รับบาดเจ็บและครอบครัวของผู้บาดเจ็บจากเหตุระเบิดในอำเภอหาดใหญ่ จะใช้วิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยตนเองก่อน และจะบอกกับบุคคลอื่นเมื่อรู้สึกว่าตนเองไม่สามารถจัดการกับเหตุการณ์นั้น ได้แล้ว นอกจากนี้การศึกษาดังกล่าวยังเป็นการศึกษาในกลุ่มของวัยรุ่น ซึ่งเป็นผู้เยาว์ที่ไม่สามารถทำนิติกรรมทางกฎหมายได้ ดังนั้นการช่วยเหลือต่าง ๆ จึงมักได้รับผ่านทางผู้ปกครองมากกว่าที่วัยรุ่นจะได้รับเองโดยตรง จึงทำให้วัยรุ่นรับรู้ถึงการช่วยเหลือเหล่านั้นน้อย และข้อคำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนทางสังคมที่ใช้ในแบบสอบถาม มีลักษณะข้อความให้วัยรุ่นตอบเพียงใช่หรือไม่ใช่ โดยไม่ได้มีการอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม คำตอบที่ได้จากวัยรุ่นจึงอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ ผลการศึกษาครั้งนี้จึงพบว่า วัยรุ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และรายด้านทั้ง 3 ด้าน สูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม

2.6 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ พบว่า วัยรุ่นที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์เพียงอย่างเดียว มีความเข้มแข็งในการมองโลกโดยรวม และด้านความสามารถในการบริหารจัดการ สูงกว่าวัยรุ่นที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ด้วยตนเอง/ญาติพี่น้อง อาจมีผลมาจาก ผู้พบเห็นเหตุการณ์ ผู้ถูกลอบทำร้าย ผู้ที่อยู่ในสถานการณ์ที่ต้องต่อสู้ และการเป็นผู้สูญเสีย ทำให้บุคคลที่มีความเครียดอยู่ในระดับสูง ซึ่งจะนำไปสู่ความตึงเครียด กอดคั่น และสิ้นหวัง จนมีความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ลดลง (สรวงสุดา เจริญวงศ์, 2551) เกิดความล้มเหลวในการแก้ไขปัญหา ไม่มีความพอใจในการใช้ชีวิต และมีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำ ดังการศึกษาของ โกวาล และคณะ (Kowal et al., 2007) พบว่า วัยรุ่นที่ถูกทำร้ายทางร่างกายและอารมณ์จะมีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำ รวมทั้งการศึกษาของ ฟอรัมเบอร์เกอร์ และคณะ (Frommberger et al., 1999) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความเข้มแข็งในการ

มองโลก และการพัฒนาของโรคเครียดภายหลังเหตุการณ์สะเทือนขวัญจากอุบัติเหตุจราจร พบว่า ผู้ที่มีอาการของโรคเครียดภายหลังเหตุการณ์สะเทือนขวัญ จะมีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำกว่า ผู้ที่ไม่มีอาการของโรค นอกจากนี้ยังมีการศึกษา เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การบาดเจ็บของพ่อแม่ ความผูกพันกับพ่อแม่ และความเข้มแข็งในการมองโลก ของวัยรุ่นผู้ลี้ภัยสงครามชาวเอเชีย พบว่า วัยรุ่นที่รับรู้ว่ามีพ่อแม่ได้รับบาดเจ็บรุนแรงจะมีความผูกพันกับพ่อแม่ น้อย เนื่องมาจากการบาดเจ็บทำให้พ่อแม่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของลูกได้ วัยรุ่นจึงรู้สึกขาดที่พึ่ง ไม่มี ความมั่นคงในชีวิต และรับรู้ว่าตนเองมีแหล่งประโยชน์ที่จะนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาน้อย จึง มีความเข้มแข็งในการมองโลกต่ำในที่สุด (Han, 2005) ในขณะที่บุคคลที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับเหตุการณ์เพียงอย่างเดียว ส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง (รอฮานี เจอะอาแซ และคณะ, 2551) ซึ่งความเครียดในระดับนี้ จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลค้นหาแนวทางมาจัดการกับ เหตุการณ์ จึงประเมินว่าตนเองสามารถจัดการและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ (สรวงสุดา เจริญวงศ์, วนิภาณูจน์ คงสุวรรณ และมุสลิมห์ โต๊ะกานี, 2548) จึงเกิดการพัฒนาคความ เข้มแข็งในการมองโลกได้มากกว่าวัยรุ่นที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและประสบเหตุการณ์ด้วย ตนเอง/ญาติพี่น้อง

2.7 จังหวัดที่อยู่อาศัย พบว่า วัยรุ่นที่อยู่อาศัยอยู่ในจังหวัดปัตตานี มีความเข้มแข็งในการ มองโลก ด้านความสามารถในการทำความเข้าใจสูงกว่าวัยรุ่นที่อยู่อาศัยอยู่ในจังหวัดยะลา อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเมื่อพิจารณาถึงจำนวนครั้งของการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบ ใน ปี 2552 พบว่า อำเภอเมืองยะลาเป็นอำเภอที่เกิดเหตุการณ์มากที่สุด เมื่อเทียบกับอำเภอเมืองทั้งหมด ใน 3 จังหวัด (สถาบันอิสร, 2553) ซึ่งการเผชิญกับความถี่และความรุนแรงของเหตุการณ์ที่มากกว่า ทำให้วัยรุ่นมีความเครียดอยู่ในระดับที่สูงกว่า ซึ่งความเครียดในระดับนี้จะส่งผลให้วัยรุ่นจดจ่ออยู่ แต่กับสิ่งที่กำลังเผชิญ ไม่ค่อยให้ความสนใจกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว จึงมีข้อมูลที่จะใช้ในการ พิจารณาเหตุการณ์ต่าง ๆ น้อยลง ดังนั้นวัยรุ่นที่มีความเครียดสูงจึงมีความเข้มแข็งในการมองโลก ต่ำลง (ปริญญา สิริอิตตะกุล, 2550; Wolff, & Ratner, 1999) และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะพื้นที่ของ ทั้ง 3 จังหวัด พบว่า จังหวัดยะลาและนราธิวาสมีเขตแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมักมีปัญหา เรื่องเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ในขณะที่จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอ หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางด้านการค้า การคมนาคม และความเจริญของภาคใต้ วัยรุ่นในจังหวัดปัตตานีจึงสามารถเข้าถึงแหล่งสนับสนุน และสถานที่พักผ่อนเพื่อหลีกเลี่ยงจาก สถานการณ์ความไม่สงบได้ง่ายกว่า วัยรุ่นในจังหวัดปัตตานีจึงมีความเข้มแข็งในการมองโลก ด้าน ความสามารถในการทำความเข้าใจสูงกว่าวัยรุ่นในจังหวัดยะลา และนราธิวาส

ข้อจำกัดการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาในเขตอำเภอเมืองเท่านั้น ผลการวิจัยที่ได้จึงอาจไม่ครอบคลุมถึงวัยรุ่นทั้ง 3 จังหวัดที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภออื่น ๆ
2. ตัวแปรที่นำมาศึกษาครั้งนี้ เป็นตัวแปรด้านประชากรเป็นส่วนใหญ่ ไม่ครอบคลุมถึงตัวแปรอื่นทางด้านจิตใจหรือลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ที่อาจมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการมองโลกของวัยรุ่น
3. ผลการวิจัยด้านการได้รับการสนับสนุนทางสังคม ที่พบว่าวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความเข้มแข็งในการมองโลกสูงกว่าวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ข้อคำถามในแบบสอบถามเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนทางสังคม มีความละเอียดไม่เพียงพอ
4. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจำเป็นต้องให้ อสม. ซึ่งเป็นคนในพื้นที่ เก็บรวบรวมข้อมูลประมาณร้อยละ 20 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เนื่องจากผู้วิจัยไม่สามารถพบกับกลุ่มตัวอย่าง และไม่สามารถลงพื้นที่บางส่วนได้ จากเหตุผลด้านความปลอดภัยของผู้วิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. พยายามลดหรือสนับสนุนความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี มีการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา/ปวช. และประสบเหตุการณ์ความไม่สงบโดยตรง
2. การส่งเสริมความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่นในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พยายามทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น หน่วยงานด้านการปกครอง การศึกษา บุคลากรด้านการแพทย์อื่น ๆ และพยาบาลชุมชน
3. จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลครอบครัวและวัยรุ่นที่ประสบเหตุการณ์รุนแรง พยายามมีการติดตามเยี่ยม และส่งต่อครอบครัวผู้ประสบเหตุความรุนแรงในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยขั้นต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความเข้มแข็งในการมองโลกของวัยรุ่น ให้ครอบคลุมพื้นที่อำเภออื่น ๆ ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงตัวแปรด้านจิตใจ และลักษณะเฉพาะของพื้นที่ ที่มีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการมองโลกของวัยรุ่น

3. ควรมีการติดตามศึกษาระยะยาวเกี่ยวกับความเข้มแข็งในการมองโลก ของวัยรุ่นที่
ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบ โดยตรง และเปรียบเทียบความเข้มแข็งในการมองโลก
ของวัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคม และไม่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมซ้ำ

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University